

Vanberkel Professionals

Kostenonderzoek Opleiding Abortusartsenosten

Addendum – Kosten Opleiding Abortusarts tot
Sedationist

Opdrachtgever: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Rotterdam, 1 februari 2021

Kostenonderzoek Opleiding Abortusartsenosten

Addendum – Kosten Opleiding Abortusarts tot Sedationist

Opdrachtgever: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Rotterdam, 1 februari 2021

Inhoudsopgave

1	Introductie	7
1.1	Aanleiding en doelstelling	7
1.2	Aanpak	7
1.3	Leeswijzer	8
2	Uitgangspunten en rekenmodel	9
2.1	Uitgangspunten	9
2.2	Kosten	10
3	Opleidingskosten	11
3.1	Werkgeverslasten opleiding	11
3.2	Tijdsbesteding van de opleider	12
3.3	Impact op logistiek	12
3.4	Materiële kosten	12
3.5	Gemiddelde opleidingskosten	13

1 Introductie

Dit addendum presenteert de aanpak, uitgangspunten en resultaten van het aanvullende onderzoek naar de kosten van de opleiding van een abortusarts tot sedationist.

1.1 Aanleiding en doelstelling

In de praktijk zijn er momenteel twee werkwijzen wat betreft abortusbehandelingen met sedatie. De meerderheid van de klinieken werkt met anesthesiologen en twee klinieken werken met abortusartsen met een accreditatie voor sedatie (hierna: sedationist). In de tariefstructuur van de Subsidieregeling abortusklinieken is met ingang van 2021 onderscheid gemaakt tussen deze twee werkwijzen, waarbij voor de werkwijze met een anesthesioloog een hoger tarief geldt in verband met de hogere kosten.

Er is sprake van een aparte opleidingsmodule tot sedationist voor abortusartsen, zoals beschreven in het Landelijk Protocol PSA in Abortusklinieken¹. De kosten en opbrengsten van deze opleidingsmodule zijn geen onderdeel van het kostenonderzoek opleiding abortusartsen (2021). Tijdens de klankbordgroep bijeenkomst voor dit kostenonderzoek op 12 oktober 2020 is door een bestuurder van een kliniek gevraagd dit te heroverwegen, aangezien het opleiden van abortusartsen voor deze opleidingsmodule extra kosten met zich meebrengt die nu zowel niet via de opleiding tot abortusarts als de reguliere tariefvergoeding worden vergoed².

VWS heeft nog geen definitief besluit genomen of ze een aparte vergoeding voor de opleiding tot sedationist gaat hanteren. Wel is er door VWS besloten om aanvullend onderzoek uit te laten voeren met als doelstelling het inventariseren van de gemiddelde kosten van de opleidingsmodule tot sedationist. Dit addendum presenteert de resultaten van die aanvullend onderzoek.

1.2 Aanpak

Dit onderzoek betreft aanvullend onderzoek op het kostenonderzoek opleiding abortusartsen (2021) en volgt op hoofdlijnen dezelfde aanpak. Ook dit aanvullend onderzoek combineert kwalitatieve en kwantitatieve informatie uit verschillende bronnen, te weten:

- Landelijk Protocol PSA in Abortusklinieken;
- Gegevens omtrent kosten en tijdsbesteding aangeleverd door de klinieken die de opleiding tot sedationist aanbiedt;
- Interviews met een bestuurder, een opleider en een recente opleideling;
- Website van het opleidingsinstituut voor de externe cursussen; en
- Gegevens omtrent salariskosten uit het kostenonderzoek opleiding abortusartsen (2021) en het kostenonderzoek abortusklinieken (2019).

Op basis van deze bronnen zijn uitgangspunten en een rekenmodel geformuleerd, welke vervolgens is toegepast om zo goed mogelijk de gemiddelde opleidingskosten te benaderen.

¹ www.ngva.net/professionele-standaarden/download/27/nl/1610381885%3A60ca6155ee523bf28adfd38cef408364/106 (bezoekt januari 2021).

² De kosten van de herhaal-opleiding zitten wel in het reguliere behandel tarief verwerkt aangezien dit als jaarlijkse kosten is opgegeven in het kostenonderzoek abortusklinieken (2019).

Het concept addendum is gedeeld met de klankbordgroep en stuurgroep van het kostenonderzoek opleiding abortusartsen.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de uitgangspunten en het rekenmodel dat de onderzoekers hebben gebruikt om de kosten in kaart te brengen. Hoofdstuk 3 toont de toepassing van deze uitgangspunten en het rekenmodel en de daaruit volgende gemiddelde kosten voor het opleiden van een abortusarts tot sedationist.

2 Uitgangspunten en rekenmodel

Dit hoofdstuk beschrijft de uitgangspunten welke zijn toegepast tijdens het onderzoek. Deze zijn tot stand gekomen na interviews met een opleider, opleiding en bestuurder van een abortuskliniek die werkt met abortusartsen die zijn opgeleid tot sedationist. Deze uitgangspunten vormen de kern van het rekenmodel voor het onderbouwen van de opleidingskosten. Toepassing en uitkomsten van dit model zijn opgenomen in hoofdstuk 3.

2.1 Uitgangspunten

Algemeen

De opleiding tot sedationist bestaat uit de volgende onderdelen:

- Opleiding in de praktijk: tijdens een opleiding dient de opleiding minimaal 100 behandelingen uit te voeren (waarvan 50 volledig zelfstandig);
- Praktijkexamen, afgenomen door een anesthesioloog;
- Externe cursussen: Advanced Life Support (ALS) en Procedurele Sedatie Analgesie (PSA);
- Stage in een ziekenhuis.

Tijdens een behandeling met sedatie zijn in een situatie zonder opleiding tot sedationist drie mensen op de kamer aanwezig: de sedationist (abortusarts geaccrediteerd voor sedatie), de verpleegkundige geaccrediteerd voor sedatie en een omloopassistent.

De opleiding

Gedurende de praktijkopleiding is de opleiding in de kamer aanwezig in plaats van de verpleegkundige met accreditatie tot sedatie.

Vooralsnog leidt één abortuskliniek in Nederland abortusartsen op tot sedationist. In die kliniek vindt deze opleiding over het algemeen plaats parallel aan de opleiding tot 1e trimester abortusarts.

Op het moment van het schrijven van dit onderzoeksrapport wordt zowel de werkwijze met de anesthesioloog als de werkwijze met de sedationist gehanteerd in abortusklinieken. Binnenkort herijkt het NGvA haar richtlijnen. Mocht de werkwijze met sedationist als aanbevelenswaardig worden opgenomen in een richtlijn dan zou dit ertoe kunnen leiden dat ook andere abortusklinieken hun abortusartsen willen (laten) opleiden tot sedationist. In dit addendum is daarom gekozen om de kosten voor een opleiding tot sedationist te verkennen voor zowel een 1^e trimester opleiding (zoals nu reeds gebeurt in de praktijk), als voor een 1^e trimester en 2^e trimester abortusarts (voor het geval dit in de toekomst ook relevant kan worden).

De opleider

De opleider is een abortusarts (minimaal 1^e trimester) met een accreditatie voor sedatie (sedationist).

De opleiding

De eerste (gemiddeld) twee dagen van de opleiding voert de opleider de sedatie uit in plaats van de geaccrediteerde verpleegkundige, zodat de opleider het toedienen van sedatie kan demonstreren en toelichting en uitleg kan geven aan de opleiding. De opleiding kijkt dan alleen toe. De abortusbehandeling wordt uitgevoerd door een derde arts in de kamer; de opleider voert op deze dagen niet de behandeling uit.

Vervolgens dient de opleiding 100 behandelingen uit te voeren in plaats van de geaccrediteerde verpleegkundige; de opleider is in de kamer aanwezig en voert de abortusbehandelingen uit. Deze behandelingen worden vergoed vanuit de subsidie voor abortusdienstverlening en zijn dus geen onderdeel van de opleidingskosten.

2.2 Kosten

Vanuit de aard van de opleiding zijn vier kostencomponenten geïdentificeerd:

A. Werkgeverslasten opleiding. Tijdens de eerste twee dagen van de opleiding is de opleiding volledig boventallig. Tijdens de 100 uit te voeren behandelingen neemt de opleiding de plaats in van de geaccrediteerde verpleegkundige en zijn de kosten het verschil tussen de gemiddelde werkgeverslasten van de opleiding en dat van de verpleegkundige.

B. Tijdsbesteding van de opleider. De opleider besteedt tijd aan de volgende activiteiten:

- Uitvoeren en toelichten van de sedatie tijdens de eerste twee dagen (= tijd van opleider naast boventallige opleiding). Hierbij neemt de opleider de plaats in van de geaccrediteerde verpleegkundige;
- Evaluatiemomenten en administratie t.b.v. de opleiding.

C. De impact van het opleiden op de logistiek. Hierbij kan worden gedacht aan behandelingen die langer duren tijdens een opleiding, hetgeen kan leiden tot omzetverlies.

D. Directe materiële kosten gerelateerd aan het opleiden zijn kosten met betrekking tot het volgen van twee cursussen (inclusief reistijd en overnachting) en de vergoeding voor de examinerator.

3 Opleidingskosten

Dit hoofdstuk beschrijft de uitkomsten van het onderzoek, per onderdeel in het rekenmodel: werkgeverslasten opleiding (3.1), tijdsbesteding van de opleider (3.2), impact op de logistiek in de kliniek (3.3) en materiële kosten (3.4). De laatste paragraaf (3.5) combineert deze uitkomsten om te komen tot de gemiddelde kosten voor de opleiding tot sedationist.

3.1 Werkgeverslasten opleiding

Intensiteit van de opleiding

Op basis van de informatie verzameld tijdens de interviews is de intensiteit vastgesteld op gemiddeld 22 dagen:

- 2 dagen meekijken;
- 14 dagen zelfstandig behandelingen uitvoeren (gelijk aan 100 behandelingen);
- 4 dagen cursus;
- 1,5 dagen stage bij een anesthesioloog;
- 0,5 dag examen.

Deze dagen hoeven niet aaneengesloten plaats te vinden en kunnen over meerdere weken worden verspreid.

In de praktijk zal een opleiding ook af en toe vakantiedagen opnemen en/of ziek zijn. Tijdens die dagen lopen de werkgeverslasten door. Op basis van het aantal vakantiedagen conform de CAO Ziekenhuizen 2017-2019 en een gemiddeld ziektepercentage van 5,7 procent³, is het aantal netto dagen vertaald naar bruto dagen. Dit maakt dat de intensiteit van de opleiding tot sedationist 26 bruto dagen is.

Werkgeverslasten

Op basis van de gegevens die in het kader van het kostenonderzoek opleiding abortusartsen (2021) zijn verzameld, zijn de gemiddelde werkgeverslasten voor 1^e trimester opleidingen (niet zijnde (al) 1^e trimesterarts of 2A- of 2B-arts) voor deze 26 bruto dagen vastgesteld op 8.246 EUR.

Op basis van de gegevens die in het kader van het kostenonderzoek abortusklinieken (2019) zijn verzameld, zijn de gemiddelde werkgeverslasten voor deze 26 opleidingsdagen voor een 1^e trimester abortusarts vastgesteld op 13.750 EUR, voor een 2A abortusarts op 16.625 EUR, en voor een 2B abortusarts op 18.398 EUR (zie tabel 3.1).

De opleiding neemt tijdens de eerste twee dagen observeren en tijdens de 100 uit te voeren behandelingen – wat neerkomt op 14 dagen – de plaats in van de geaccrediteerde verpleegkundige. Op basis van gegevens over werkgeverslasten verpleegkundigen in kostenonderzoek abortusklinieken (2019), worden de werkgeverslasten voor deze zestien dagen vastgesteld op 4.077 EUR (als besparing van de inzet van een verpleegkundige).

³ Bron: CBS (2019), Ziekteverzuimpercentage voor Gezondheids- en welzijnszorg; bedrijfstakken (SBI 2008) en bedrijfsgrootte

Tabel 3.1 Overzicht werkgeverslasten voor opleiding tot sedationist (prijsniveau 2019)

	1 ^e trimester opleiding	1 ^e trimester arts	2A arts	2B arts
Werkgeverslasten opleiding sedationist (-)	€ 8.246	€ 13.750	€ 16.625	€ 18.398
Werkgeverslasten verpleegkundige (+)	€ 4.077	€ 4.077	€ 4.077	€ 4.077
Totaal uitgaven aan werkgeverslasten	€ 4.169	€ 9.673	€ 12.548	€ 14.321

3.2 Tijdsbesteding van de opleider

Zoals toegelicht in hoofdstuk 2 is de tijdsbesteding van de opleider, voor zover nog niet vergoed uit het behandeltraject, vastgesteld op twee dagen op basis van de interviews. Op basis van de gegevens die in het kader van het kostenonderzoek opleiding abortusartsen (2021) zijn verzameld met betrekking tot werkgeverslasten voor abortusartsen (zowel 1e trimester, 2A- als 2B arts) zijn de gemiddelde werkgeverslasten voor deze twee dagen vastgesteld op **1.223 EUR**.

De tijdsbesteding buiten begeleiding in de behandelkamer is in de interviews geschat op 2 à 3 uur gedurende de hele opleiding, denk hierbij aan evaluatiemomenten en administratie t.b.v. de opleiding. Deze tijd wordt als verwaarloosbaar gezien en niet verder meegenomen in dit onderzoek.

3.3 Impact op logistiek

Deze impact op logistiek wordt geschat op (maximaal) 2 uur uitloop in de eerste twee dagen wanneer de opleiding meekijkt. Deze tijd wordt als verwaarloosbaar gezien en daarmee staat deze kostenpost op **0 EUR**.

3.4 Materiële kosten

De materiële kosten, zoals gedefinieerd in hoofdstuk 2, zijn als volgt in kaart gebracht:

- Examenkosten: vergoeding anesthesioloog voor één dagdeel op basis van gegevens over kosten inhuren anesthesioloog in kostenonderzoek abortusklinieken (2019).
- Kosten cursussen ALS en PSA: op basis van informatie op de website van het opleidingsinstituut⁴.
- Reis- en verblijfkosten externe cursussen:
 - verblijfkosten op basis van het overnachtingsarrangement dat het opleidingsinstituut aanbiedt (voor beide cursussen); en
 - reiskosten op basis van aanname van gemiddelde reiskosten à 50 EUR enkele reis.

Dit resulteert in een totaal van 2.819 EUR materiële kosten, zoals gepresenteerd in tabel 3.2.

⁴ www.fase-education.nl (bezoekt in december 2020).

Tabel 3.2 Materiële kosten opleiding tot sedationist, uitgesplitst en totaal (prijsniveau 2019)

Materiële kostenposten	Kosten
Examenkosten	€379
Cursus ALS	€795
Cursus PSA	€995
Reis- en verblijfkosten externe cursussen	€650
Totaal	€2.819

3.5 Gemiddelde opleidingskosten

Tabel 3.3 presenteert de gemiddelde totale opleidingskosten per opleiding, op basis van de resultaten per onderdeel van het rekenmodel (zie paragrafen 2.1 – 2.5).

Tabel 3.3 Gemiddelde totale opleidingskosten, per onderdeel rekenmodel en totaal (prijsniveau 2019)

	1 ^e trimester opleiding	1 ^e trimester arts	2A arts	2B arts
A. Werkgeverslasten opleiding	€8.246	€13.750	€16.625	€18.398
Besparing op werkgeverslasten verpleegkundige	- €4.077	- €4.077	- €4.077	- €4.077
B. Tijdsbesteding van de opleider	€1.223	€1.223	€1.223	€1.223
C. Impact op logistiek in de kliniek	€0	€0	€0	€0
D. Materiële kosten	€2.819	€2.819	€2.819	€2.819
Totaal	€8.211	€13.715	€16.590	€18.363

Postbus 4175
3006 AD Rotterdam
Nederland

Watermanweg 44
3067 GG Rotterdam
Nederland

T 010 453 88 00
F 010 453 07 68
E netherlands@ecorys.com
K.v.K. nr. 24316726

W www.ecorys.nl

Sound analysis, inspiring ideas